

Gródek, 14 marca 2021 r.

Znak sprawy: KR.01.02-XII/2020

Małopolski Kurator Oświaty
ul. Szlak 73
31-153 Kraków

WNIOSEK

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów” (dalej: „Stowarzyszenie”) i w interesie publicznym, na podst. art. 241 k.p.a. wnoszę o:

1) przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm., dalej: „u.p.o.”) nadzoru pedagogicznego kontroli legalności

**Statutu Szkoły Podstawowej im. św. Jana Pawła II w Harbutowicach,
ul. Harbutowice 179, 32-440 Sułkowice** (dalej odpowiednio: „Statut”, „Szkoła”),

2) wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie uchylenia na podstawie art. 114 u.p.o. sprzecznych z prawem postanowień Statutu – w zakresie wynikłym z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w pkt. 1 wniosku,

3) wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń co do dostosowania Statutu do wymogów prawa – w zakresie wynikłym z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w pkt. 1 wniosku.

UZASADNIENIE

Stowarzyszenie, realizując swoje cele statutowe, wnosi o podjęcie przez Kuratora Oświaty działań koniecznych do dostosowania Statutu do wymogów prawa, poprzez przeprowadzenie kontroli Statutu, a następnie uchylenie sprzecznych z prawem postanowień Statutu lub wydanie zaleceń w zakresie uzupełnienia braków formalnych Statutu. Jednocześnie Stowarzyszenie przedkłada argumentację przemawiającą za podjęciem ww. działań.

Poniżej Stowarzyszenie wskazuje kwestionowane co do legalności postanowienia Statutu, wnosząc o ich kontrolę i uchylenie na podst. art. 114 u.p.o. Jednocześnie, mając na względzie wyłącznie kasacyjny charakter kompetencji kuratora określonej w art. 114 u.p.o., Stowarzyszenie wnosi o wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń dostosowania Statutu do wymogów prawa w zakresie niezbędnym do uzupełnienia braków wynikłych wskutek derogowania ze Statutu postanowień sprzecznych z prawem.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 51 ust. 1 pkt 3 lit. d oraz § 80 ust. 2 pkt 1 lit. d, pkt 2 lit. d oraz pkt 3 lit. c

„1. Uczniowie mają obowiązek: 3) dbania o schludny wygląd: d) zabrania się przychodzenia do szkoły w makijażu, farbowania włosów i malowania paznokci”.

„1) ocenę wzorową otrzymuje uczeń, który: dba o swój wygląd zewnętrzny (...); ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: dba o swój wygląd zewnętrzny (...); ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który: dba o swój wygląd zewnętrzny (...)”.

Zgodnie z art. 100 ust. 6 u.p.o statut szkoły określa zasady ubierania się uczniów na terenie szkoły. Pojęcia „ubierania się” nie można interpretować rozszerzającego i rozumieć pod nim również „wyglądu ucznia”, w tym makijażu, farbowania włosów czy malowania paznokci. Należy bowiem zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu do projektu ustawy Prawo oświatowe projektodawca wskazał, iż „w zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły, zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszaniem w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami dotyczącymi zakresu pojęcia »schludny«, jako bardzo szeroko rozumiany i nieprecyzyjny”¹. Jasno więc podkreślono, że statuty po wejściu w życie Prawa oświatowego nie mogą określać zasad wyglądu uczniów.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie postanowień Statutu, które normują wygląd uczniów.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 51 ust. 1 pkt 8 lit. c

„Uczniowie mają obowiązek: przestrzegania niżej określonych warunków korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły: (...) Przy ponownym naruszeniu postanowień statutu odbiera po wyłączeniu przez ucznia telefon w obecności świadków i wzywa rodziców, aparat jest oddawany rodzicowi wraz z informacją o naruszeniu przepisów”.

Szkoła nie posiada uprawnień do przymusowego odbierania telefonów uczniom. W przypadku naruszenia zasad korzystania z urządzeń elektronicznych określonych w statucie szkoły nauczyciel może wyciągnąć konsekwencje przewidziane w statucie (np. ukaranie uwagą), jednak nie ma prawa zabrać urządzenia. Niezależnie od powyższego nieuzasadniony jest także wymóg osobistego odbioru urządzenia elektronicznego przez rodzica. Co do zasady szkoła ma obowiązek wydać skonfiskowany telefon na żądanie ucznia (nawet w przypadku osoby niepełnoletniej – uzyskuje ona na podstawie art. 22 k.c. pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które dotyczą przedmiotów oddanych jej do swobodnego użytku).

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie powyższego postanowienia, które zezwala na odbieranie uczniom telefonów komórkowych czy innych urządzeń elektronicznych.

¹ Rządowy projekt ustawy - Prawo oświatowe, VIII Kadencja, druk sejm. nr 1030, s. 187

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 55 ust. 2 pkt 1

„2. Możliwe kary dodatkowe (...): w uzgodnieniu z rodzicami ucznia – wykonanie dodatkowych czynności na rzecz społeczności szkolnej”.

Wyżej kwestionowane postanowienie jest nieprecyzyjne i może stanowić pole do nadużyć. Kary powinny być określone w statucie szkoły w sposób jasny i niebudzący wątpliwości. Jednocześnie rodzaje kar stosowanych wobec uczniów nie mogą być określane w dowolny sposób, a także naruszać godności ucznia.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez precyzyjne określenie, jakie dodatkowe czynności uczeń miałby wykonywać.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 74 ust. 1 pkt 1

„W klasach IV – VIII obowiązują następujące wymagania edukacyjne na poszczególne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych: 1) ocenę celującą otrzymuje uczeń, który (...) proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania, osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych i innych, kwalifikując się do finałów przynajmniej na szczeblu powiatowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia”.

W myśl § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373) stopień celujący jest najwyższą możliwą do uzyskania roczną oceną klasyfikacyjną. Słuszne jest zatem, aby ustalone kryteria oceny celującej były najbardziej wymagające. Wymagania te nie mogą jednak wykraczać poza podstawę programową bądź program nauczania, gdyż taka regulacja jest sprzeczna z art. 44b ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2020 poz. 1327 ze zm., dalej jako u.s.o.). Zgodnie z ustawowym unormowaniem, ucznia można oceniać tylko i wyłącznie w zakresie wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej bądź programie nauczania. Wymagania na ocenę celującą nie mogą być tak skonstruowane, że wymaga się od ucznia opanowania materiału wykraczającego poza program nauczania. Nieuzasadniony jest również wymóg osiągania sukcesów w konkursach czy olimpiadach przedmiotowych. Statut szkoły nie może rozszerzać definicji oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia znajdującej się w ustawie o systemie oświaty.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez zmianę wymagań edukacyjnych koniecznych do otrzymania przez ucznia klasyfikacyjnej oceny celującej.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 76 ust. 3

„3. Uczeń lub rodzic może wnioskować o podniesienie przewidywanej oceny z najwyższej trzech zajęć edukacyjnych i wyłącznie o jeden stopień wyżej”.

Zgodnie z art. 44b ust. 8 pkt 3 u.s.o. nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o „warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych”. Wyżej wymieniony przepis ustawy o systemie oświaty umożliwia ustalanie jedynie warunków i trybu otrzymania oceny wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna. Wobec powyższego uniemożliwienie uczniom wnioskowanie o podniesienie przewidywanej oceny z więcej niż trzech przedmiotów nie znajduje uzasadnienia w powszechnie obowiązującym prawie.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie wyżej wymienionego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 80 ust. 2 pkt 6 lit. j

„2. Ocenianie zachowania uczniów w klasach IV – VIII odbywa się według kryteriów: 6) ocenę naganną otrzymuje uczeń, który: j) pozostaje lub może pozostawać pod opieką kuratora sądowego (...)”.

Zdaniem wnioskodawcy niedopuszczalnym jest wystawianie uczniom ocen nagannych w ramach oceniania z zachowania ze względu na pozostawanie lub możliwość pozostawania ucznia pod opieką kuratora sądowego. Kryterium „możliwości pozostawania pod opieką kuratora sądowego” jest bowiem niejasne i w zasadzie może obejmować wszystkie osoby, które nie ukończyły 18 lat. Również samo tylko pozostawanie pod opieką kuratora sądowego nie powinno być przesłanką do ustalenia oceny nagannej, gdyż nadzór kuratora może być stosowany jako środek tymczasowy w trybie art. 26 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2018 poz. 969) jeszcze przed merytorycznym rozstrzygnięciem sprawy przez sąd.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie wyżej wymienionego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 35 ust. 3 w zw. z § 35 ust 2 pkt 1

„2. Uczeń przychodzi na lekcje przygotowany, tj.: 1) posiada niezbędne, określone przez nauczyciela podręczniki, zeszyty oraz pomoce dydaktyczne”.

„3. W razie niedopełnienia obowiązków określonych w ust. 2 uczeń zgłasza nieprzygotowanie nauczycielowi bezpośrednio przed lekcją, podaje również przyczynę nieprzygotowania”.

Zgodnie z art. 44b ust. 3 u.s.o. ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej oraz programach nauczania. To czy uczeń posiada niezbędne, określone przez nauczyciela podręczniki, zeszyty oraz pomoce dydaktyczne świadczy o tym, jak wywiązuje się ze swoich obowiązków i może być oceniane w ramach oceniania zachowania. Z utrwalonej praktyki

wynika natomiast, iż zgłoszenie nieprzygotowania, w sytuacji przekroczenia ich dozwolonej ilości, skutkuje wystawieniem uczniowi bieżącej oceny niedostatecznej z przedmiotu.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie § 35 ust. 3 Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 55 ust. 2 pkt 4

„2. Możliwe kary dodatkowe, udzielane łącznie z karami ujętymi w ust. 1 to: 4) odwołanie od pełnienia funkcji społecznych na terenie szkoły”.

Postanowienie nie wskazuje dokładnie o jakich funkcjach społecznych jest mowa i wobec powyższego wnioskodawca uznaje to również za funkcje sprawowane w samorządzie uczniowskim. Należy wskazać, że niedopuszczalnym jest ukaranie ucznia pozbawieniem pełnionych w samorządzie uczniowskim funkcji z uwagi na fakt, że organy samorządu uczniowskiego (zarówno funkcjonujące na poziomie klasy, jak i całej szkoły) są odrębnymi i niezależnymi organami szkoły. Ustawodawca w art. 85 ust. 3 u.p.o. przewidział, że „[z]asady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Organy samorządu są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów”. W związku z faktem, że jedynie ogół uczniów może mieć wpływ na skład reprezentacji uczniów w ramach samorządu, a i to na zasadach określonych w obowiązującym regulaminie, dyrektor szkoły nie ma żadnego prawa ingerować w tenże skład, szczególnie w ramach wymierzenia kary uczniowi. Ustawodawca zdecydował bowiem, że wszelkie zasady dotyczące wybierania i działania organów samorządu uczniowskiego zawarte będą w regulaminie uchwalanym przez ogół uczniów. Przypisanie prawa do ingerencji w skład organów samorządu uczniowskiego podmiotom innym niż sami uczniowie uderza w wolność wyboru reprezentantów społeczności młodzieżowej, która ma prawo autonomicznie sobą zarządzać w zakresie określonym przez prawo oświatowe.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie wyżej wymienionego postanowienia Statutu.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 50 ust. 1 pkt 1

„W przypadku łamania praw ucznia, uczeń i jego rodzice mogą złożyć skargę do dyrektora szkoły, który zobowiązany jest w ciągu 7 dni ją rozpatrzyć i w formie pisemnej powiadomić o swojej decyzji zainteresowane osoby. 1) w przypadku niezadawalającej decyzji, rozstrzygnięcia skargi przez dyrektora, uczniowi i jego rodzicom przysługuje prawo odwołania się do Rzecznika Praw Dziecka”.

Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 17 *in fine* u.p.o. w statucie określa się tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia. Podkreślenia wymaga jednak, iż procedura ta jest procedurą wewnątrzszkolową i nie może angażować podmiotów zewnętrznych. Do zadań Rzecznika Praw Dziecka nie należy bowiem rozpatrywanie odwołań od „decyzji” dyrektora szkoły podejmowanej w tym trybie. Jednocześnie wnioskodawca zwraca uwagę na to, że Rzecznik Praw Dziecka nie zastępuje wyspecjalizowanych służb i instytucji zajmujących

sprawowaniem nadzoru pedagogicznego i ochroną praw dziecka w tym zakresie, lecz może interweniować w sytuacji, kiedy dotychczasowe procedury okazały się nieskuteczne bądź ich zaniechano.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez uchylenie wyżej wymienionego postanowienia Statutu.

Uprzejmie prosimy o prowadzenie korespondencji w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej poprzez skrzynkę ePUAP Stowarzyszenia (/_SUS/domyslna), względnie drogą mailową (kontakt@umarlestatuty.pl). Jednocześnie informujemy, że zgodnie z art. 39¹ § 1 k.p.a. doręczanie pism w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną

jest dla organu obligatoryjne. Jednocześnie zwracamy się również z prośbą o nienadsyłanie pism w wersji papierowej.

ŁUKASZ KORZENIOWSKI

Prezes Zarządu

Pismo opracował: Dominik Nowicki

Pismo zaakceptował: Michał Bronicki